

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

**Міністерство соціальної
політики України**

**Міністерство охорони здоров'я
України**

**Національна соціальна сервісна
служба України**

**Львівська обласна військова
адміністрація**

**Львівська обласна рада
(до відома)**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого виявлено порушення прав людини у діяльності комунального закладу Львівської обласної ради «Лешківський психоневрологічний інтернат» (далі – інтернат).

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань

та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, а також погіршення умов перебування підопічних в інтернатних закладах.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час позапланового відвідування інтернату 16.03.2023 виявлено порушення прав людини та суттєві недоліки у діяльності вказаної установи, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених порушень та недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Системний та комплексний характер виявлених порушень прав людини у діяльності цього комунального закладу може свідчити про нездійснення Міністерством соціальної політики України, Міністерством охорони здоров'я України та Національною соціальною сервісною службою України як центральними органами виконавчої влади належного контролю за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг та медичного забезпечення підопічних.

Зокрема, медична документація, всупереч вимогам наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування», ведеться за довільно обраною формою під назвою «Історія хвороби».

Порушується пункт 7 Порядку надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, реабілітаційної допомоги із застосуванням телереабілітації на період дії воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.09.2022 № 1695, яким встановлено, що про кожен випадок надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини, реабілітаційної допомоги із застосуванням телереабілітації лікар або інший медичний працівник робить медичний запис про медичний огляд, надання консультації або лікування.

Виявлено порушення принципу добровільності надання відповідної медичної допомоги, закріпленого статтею 4 Закону України «Про психіатричну допомогу», а саме: підопічними інтернату не надається усвідомлена письмова згода на психофармакологічне лікування (форма первинної облікової документації № 003-10/о «Усвідомлена згода особи на лікування у психіатричному закладі», затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.09.2016 року № 970).

Крім того, порушуючи вимоги наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.1995 № 147 «Про гематологічний контроль при лікуванні

лепонексом (клозапіном)», інтернатом не забезпечується гемолітичний контроль підопічним, яким тривалий час призначаються препарати з діючою речовиною «клозапін», що може призвести до важких наслідків для їх здоров'я.

У супереч статті 23 Закону України «Про психіатричну допомогу» не проводяться огляди підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування в психоневрологічному інтернаті, а також щодо необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування над підопічними, які визнані недієздатними або дієздатність яких обмежена. Зазначене обмежує можливість підопічних, стан яких покращився, змінити установу на профіль загального типу, а також розпочати процедуру поновлення дієздатності.

У порушення пункту 11 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957 (далі – Типове положення про ПНІ), та розділів VI, VII Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми забезпечення), адміністрацією інтернату не забезпечено умов для проведення підопічними санітарно-гігієнічних заходів. Лазня знаходиться у відокремленому від житлового корпусу приміщенні та її відвідування підопічними відбувається двічі на місяць. Санітарний стан лазні незадовільний, приміщення потребує ремонту і заміни системи вентиляції. Гаряча вода в інтернаті є тільки в опалювальний сезон. Житловий корпус інтернату не забезпечений у достатній кількості душовими кімнатами та біде.

Організація питного режиму в закладі здійснюється неналежним чином. Не забезпечено вільного доступу підопічних, у тому числі ліжкових хворих, до питної води, що є порушенням пунктів 33, 35 Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (СРТ/Inf (98) 12).

Не забезпечено доступу ліжкових хворих до свіжого повітря відповідно до пункту 7 Переліку принципів, що стосуються поводження із особами, позбавленими свободи, у контексті пандемії коронавірусної хвороби COVID-19, затвердженого Європейським комітетом з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, у якому закріплено право осіб щоденно перебувати на свіжому повітрі (принаймні протягом однієї години).

Крім того, приміщення інтернату та санітарно-гігієнічні кімнати не пристосовані для потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення».

Виявлено порушення Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог,

нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173, а саме: у закладі відсутній журнал витрат коштів підопічних, відсутні товарні чеки, що підтверджують витрати коштів недієздатних підопічних на їх потреби на суму понад 25 тис. грн. на місяць (65% від загальної суми), гроші та придбані речі підопічних зберігаються за межами закладу та видаються на розсуд опікуна – соціального працівника.

У порушення вимог статті 59 Конституції України, статті 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» інтернатом не налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної правової допомоги.

У супереч розділу X Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, та Мінімальним нормам забезпечення інтернатом не забезпечено підопічних у достатній кількості твердим інвентарем.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 5 частини другої статті 11 Закону України «Про соціальні послуги», підпункту 3 пункту 5 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423, Міністерство соціальної політики України здійснює державний контроль за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги», вимог законодавства під час надання соціальної підтримки, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно підпункту 10 пункту 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267, Міністерство охорони здоров'я України забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, додержання закладами охорони здоров'я, підприємствами, установами та організаціями права громадян на охорону здоров'я та прав пацієнта, а також контролює діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих держадміністрацій;

відповідно до підпункту 5 пункту 4 Положення про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783, Національна соціальна сервісна служба України здійснює контроль за дотриманням державних стандартів надання соціальних послуг, проводить моніторинг та оцінювання якості надання соціальних послуг;

відповідно до пункту 10 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 23 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», а також частини третьої статті 13 Закону України «Про соціальні послуги» до відання обласних державних адміністрацій належить вирішення питань охорони прав, свобод і законних інтересів громадян на відповідній території, реалізація

державної політики та здійснення заходів для забезпечення соціального захисту осіб, а також здійснення контролю за додержанням вимог законодавства, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ПРОШУ:

1. Міністерству соціальної політики України, Міністерству охорони здоров'я України, Національній соціальній сервісній службі України, Львівській обласній військовій адміністрації розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання державних стандартів надання соціальних послуг та медичної допомоги Лешківським психоневрологічним інтернатом Львівської обласної ради, його відповідності Критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185.

2. Львівській обласній військовій адміністрації розглянути подання та вжити:

невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду в інтернаті, на медичну допомогу та належні умови утримання, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Лешківського психоневрологічного інтернату Львівської обласної ради;

організаційних заходів щодо забезпечення Лешківського психоневрологічного інтернату Львівської обласної ради твердим інвентарем, бойлерами та пристосованими приміщеннями і санітарно-гігієнічними кімнатами для потреб підопічних, у тому числі для осіб з інвалідністю та маломобільних осіб;

у спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

3. Про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження інформацію та копії документів про вжиті заходи.

4. Відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування комунального закладу «Лешківський психоневрологічний інтернат» Львівської обласної ради на 23 арк. у 1 прим.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Круцюк А. (050) 967 95 51

